

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора ВСП «Криворізький
технічний фаховий коледж ДУЕТ»

Віта МАКАРЕНКО

від 2023р.

ІНСТРУКЦІЯ № 8-М
з охорони праці для електрика

1. Загальні положення інструкції з охорони праці для електрика

1.1. Інструкція з охорони праці для електрика розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018 р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 01 вересня 2017 року, з урахуванням «Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів», затвердженими наказом Міністерства палива та енергетики 25.07.2006 р. № 258 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 13.02.2012 р. №91, «Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів», затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України 09.01.1998 р. № 4.

1.2. Всі положення даної інструкції з охорони праці поширюються на електриків навчального закладу, які виконують роботи з ремонту та обслуговування електроустаткування.

1.3. До самостійної роботи електриком з ремонту та обслуговування електроустаткування (далі електрик) допускаються особи не молодше 18 років, які мають професійну підготовку і пройшли:

- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- навчання безпечним методам і прийомам праці і перевірку знань Правил улаштування електроустановок;
- первинний інструктаж на робочому місці.

При ремонті і обслуговуванні електрообладнання напругою до 1000 В електрик повинен мати групу з електробезпеки не нижче III, а понад 1000 В - не нижче IV.

1.4. Електрик зобов'язаний:

1.4.1. Дотримуватися норм, правил та інструкцій з охорони праці та пожежної безпеки і вимог правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.

1.4.2. Правильно застосовувати індивідуальні та колективні засоби захисту, дбайливо ставитися до засобів індивідуального захисту.

1.4.3. Негайно повідомляти завгоспа про будь-який нещасний випадок, що трапився в навчальному закладі, ознаки професійного захворювання, а також ситуацію, яка створює загрозу життю і здоров'ю людей.

1.4.4. Знати терміни випробування захисних засобів і пристосувань, правила експлуатації, догляду та користування ними. Не дозволяється використовувати захисні засоби і пристосування з простроченим терміном перевірки.

1.4.5. Виконувати тільки доручену роботу.

1.4.6. Дотримуватися вимог інструкцій по експлуатації обладнання.

1.4.7. Знати місцезнаходження засобів надання першої допомоги, первинних засобів пожежогасіння, головних і запасних виходів, шляхи евакуації в разі аварії або пожежі.

1.4.8. Знати норми перенесення грузів вручну.

1.4.9. Знати номери телефонів медичної установи і пожежної охорони.

1.4.10. Утримувати робоче місце в чистоті і порядку.

1.5. При захворюванні або травмуванні як на роботі, так і поза нею необхідно повідомити про це особисто або через інших осіб заступнику з АГЧ або керівнику навчального закладу.

1.6. При нещасному випадку потрібно надати допомогу потерпілому, викликати працівника медичної служби.

1.7. При виявленні пожежі або загоряння необхідно:

- негайно повідомити в пожежну охорону, завгоспу та керівнику навчального закладу;
- знеструмити обладнання в зоні пожежі або загоряння;
- приступити до гасіння осередку пожежі, наявними засобами пожежогасіння.

1.8. Перебуваючи на роботі, електрик зобов'язаний дотримуватися таких вимог:

- не сідати і не спиратися на випадкові предмети і огорожі;
- не підніматися і не спускатися бігом по сходових маршах;
- не торкатися до електричних проводів, кабелів електротехнічних установок.

1.9. Звертати увагу на знаки безпеки, сигнали і виконувати їх вимоги. Заборонний знак безпеки з пояснювальним написом «Не вмикати - працюють люди!» має право зняти тільки той працівник, який його встановив. Забороняється включати в роботу обладнання, якщо на пульті управління встановлений знак безпеки з пояснювальним написом «Не вмикати - працюють люди!».

1.10. При пересуванні по території установи необхідно дотримуватися таких правил:

- ходити тільки по перехідних доріжках, тротуарах;
- при виході з будівлі пересвідчитися у відсутності транспорту, що рухається.

1.11. Приймати їжу слід тільки в спеціально обладнаних приміщеннях.

1.12. Забороняється вживання спиртних напоїв та поява на роботі в нетверезому стані, в стані наркотичного або токсичного сп'яніння.

1.13. Небезпечними і шкідливими виробничими факторами є:

- напруга в електричній мережі;
- гострі кромки інструментів;
- стружки, частинки оброблюваного матеріалу;
- підвищене фізичне навантаження;
- підвищена (знижена) температура навколишнього повітря;
- падіння електрика з висоти;
- падіння предметів з висоти;
- підвищений рівень шуму.

2. Вимоги безпеки для електрика перед виконанням робіт

2.1. Одягти справний спецодяг, перевірити справність засобів індивідуального захисту.

2.2. Перевірити наявність ключів від електрощитів, пультів управління, оперативної документації.

2.3. Перевірити справність інструментів, пристосувань, засобів колективного та індивідуального захисту.

2.4. Для перенесення інструменту використовується спеціальна сумка або переносний ящик. Перенесення інструменту в кишенях забороняється.

2.5. Переконатися в достатньому освітленні робочого місця, відсутності електричної напруги на відремонтованому обладнанні.

2.6. Виконання робіт підвищеної небезпеки проводиться за нарядом-допуском після проходження цільового інструктажу.

2.7. Видалити із зони проведення робіт сторонніх осіб і звільнити робоче місце від сторонніх матеріалів та інших предметів, обгородити робочу зону і встановити знаки безпеки.

2.8. При виявленні несправності обладнання, інструменту, пристосувань, засобів індивідуального або колективного захисту, робочого місця як перед початком роботи, так і під час роботи, повідомити керівника і до усунення неполадок до роботи не приступати. Користуватися несправними, з вичерпаним терміном випробування інструментами, пристосуваннями, засобами індивідуального або колективного захисту забороняється.

2.9. Для виконання спільної роботи декількома особами повинен призначатися старший працівник, який забезпечує узгодженість дій і дотримання вимог безпеки.

3. Вимоги безпеки під час виконання електриком робіт

3.1. Помітивши порушення вимог безпеки іншим працівником, не залишатись байдужим, а попередити робітника про небезпеку.

3.2. Не допускати на робоче місце осіб, не пов'язаних з ремонтом, не відволікатися розмовами, пам'ятати про небезпеку ураження електричним струмом.

3.3. При появі декількох несправностей в електрообладнанні усувати несправності в порядку черговості або за вказівкою керівника, якщо це не тягне небезпеку ураження персоналу електричним струмом або псування устаткування.

3.4. Перед зняттям електрообладнання для ремонту зняти напругу в мережі не менше ніж у двох місцях, а також видалити запобіжники. Приступати до зняття електрообладнання слід, переконавшись у відсутності напруги, вивісивши плакат «Не включати - працюють люди!» на рубильник або ключ управління.

3.5. Розбирання і складання електрообладнання робити на верстатах, стелажах, підставках, спеціальних робочих столах або стендах, які забезпечують їх стійке положення.

3.6. Гайкові ключі застосовувати за розміром гайок або болтів, не застосовувати прокладки між ключем і гайкою, не нарошувати ключі трубами та іншими предметами.

3.7. Випресовку і запресовку деталей робити за допомогою спеціальних знімачів, пресів і інших пристосувань, що забезпечують безпеку при виконанні цієї роботи.

3.8. Оброблювану деталь надійно закріплювати в лещатах або в іншому пристосуванні. При рубанні, карбуванні та інших роботах, при яких можливе відлітання частинок матеріалу, користуватися окулярами або маскою.

3.9. Зварювання та паяння проводити в захисних окулярах, з включеною вентиляцією.

3.10. Перед випробуванням електрообладнання після ремонту воно повинно бути надійно закріплене, заземлено (занулено), а обертіві і рухомі частини закриті огороженнями.

3.11. При отриманні заявки на усунення несправності записати в оперативному журналі:

- час надходження заявки;
- прізвище та посаду особи, яка подала заявку;
- вид і місце появи несправності;
- виконання технічних заходів по відключенню електроживлення;
- час закінчення роботи з усунення несправності і включення обладнання в роботу.

3.12. Виробляти обходи та огляд електрообладнання за затвердженим маршрутом, звертаючи увагу на правильність режимів роботи, стан і справність засобів автоматики.

3.13. Шафи, пульти управління повинні бути надійно закриті. Результати оглядів фіксуються в оперативному журналі.

3.14. При ремонті і технічному обслуговуванні електроустаткування, що знаходиться під напругою, слід користуватися засобами захисту (інструмент з ізольованими ручками, діелектричні рукавички, покажчиком напруги), які повинні бути справні. На захисних засобах повинен бути порядковий номер і дата його випробування. Інструмент переносити в закритій сумці або ящику. Робота по ремонту та технічному обслуговуванні електрообладнання, що знаходиться під напругою, повинна проводитися двома працівниками, які мають групу з електробезпеки не нижче III.

3.15. Перед пуском тимчасово вимкненого обладнання, оглянути і переконатися в готовності до прийому напруги і попередити працюючий персонал про наступне вмикання.

3.16. Під час роботи постійно підтримувати порядок на робочому місці, не допускати його захащеності і не захащувати сторонніми предметами.

3.17. При заміні плавких запобіжників під напругою необхідно:

- відключити навантаження;
- надіти захисні окуляри і діелектричні рукавички, встати на діелектричний килимок;
- пасатижами або спеціальним знімачем зняти запобіжники.

3.18. Застосування некаліброваних плавких вставок не допускається. Вставки повинні строго відповідати типу запобіжника, на якому вказано номінальний струм вставки.

3.19. При ремонті електроосвітлювальної апаратури ділянка, на якій ведеться робота, повинна бути знеструмлена. При заміні ламп розжарювання, люмінесцентних або ртутних низького і високого тиску, користуватися захисними окулярами.

3.20. Роботи в діючих електроустановках виробляти за нарядом-допуском або за розпорядженням енергетика.

3.21. При відсутності енергетика, електрик керується в своїй роботі Переліком робіт, виконуваних самостійно при обслуговуванні та ремонті електроустаткування напругою до 1000 В.

3.22. Відключення і включення електрообладнання проводиться по заявці згідно зі списком осіб, які мають право давати заявки на відключення та підключення електроустаткування, з обов'язковим записом в оперативному журналі.

3.23. При роботі із застосуванням етилового спирту для чищення робочої поверхні слід пам'ятати, що етиловий спирт - ОТРУТА!

3.24. Зберігати спирт необхідно в посуді з кришкою, яка щільно закривається. Залишати в відкритому посуді після закінчення робіт або на ніч будь-яку кількість спирту заборонено.

3.25. При чищенні робочих поверхонь із застосуванням бензину слід надіти додатково гумові рукавички і пам'ятати, що бензин вибухонебезпечний і токсичний.

3.26. Роботи проводяться на робочому місці, обладнаному примусовою витяжною вентиляцією і піддоном. Під час роботи не допускати розливу бензину і його попадання на шкіру. При роботі дозволяється застосовувати не більше 0,5 літра бензину.

3.27. Після закінчення роботи з бензином необхідно:

- бензин, який залишився, необхідно злити в металеву ємність з герметичною пробкою;
- протерти насухо піддон і інструмент;
- вмити руки і обличчя теплою водою і милом.

4. Вимоги безпеки для електрика після закінчення робіт

4.1. Відключити (від'єднати) електрообладнання, електроінструмент від мережі.

4.2. Прибрати інструменти, пристосування, засоби захисту у відведене для цього місце.

4.3. Привести в порядок майстерню, робоче місце. Інструмент і захисні засоби прибрати в шафу для зберігання. Зняти попереджувальні плакати та огорожі з відповідним записом в оперативному журналі. Сміття, обривки проводів, бронешлангів і т.п. прибрати в контейнери для сміття.

4.4. Привести в порядок спецодяг, очистити від пилу і бруду.

4.5. Про всі зауваження, дефекти, виявлені протягом робочого дня, повідомити завгоспа або керівника навчального закладу.

5. Вимоги безпеки для електрика в аварійних ситуаціях

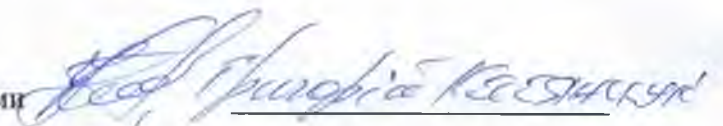
5.1. При аварії або виникненні аварійної ситуації вжити заходів, що попереджають і усувають небезпеку.

5.2. Електрик повинен пам'ятати, що при раптовому відключенні напруги вона може бути подана знову без попередження. При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії струму, дотримуючись правил електробезпеки, надати першу допомогу і викликати працівника медичної служби.

5.3. При виникненні пожежі повідомити в пожежну охорону по телефону 101, заступнику з АГД і приступити до гасіння пожежі.

5.4. У всіх випадках при проведенні аварійних робіт слід виконувати всі технічні заходи, що забезпечують безпеку робіт.

Завідувач навчально-виробничими майстернями

Інженер з охорони праці
та відповідальний за пожежну безпеку

